MERIDIAN CRITIC Nr.1 (Volume 26) 2016

Aspecte privind semnificaţia denominativă a geomorfonimelor formate din entopicul „*deal*”, în comuna Cornu Luncii, judeţul Suceava

Daniela Maria CIOCÎRLAN
Universitatea „Ştefan cel Mare”, Suceava

Abstract: My article deals with the toponymy of the hills from the village of Baia, which belonged to the old Mălini District from Moldavia Region. The new values and valences of these topomyms are bound to the fact that historical and archaeological evidence provide a new perspective upon the oiconims of the region.
Keywords: *toponimy, linguistic, historical, oiconims, Malini District.*

Comuna *Cornu Luncii* este aşezată pe malurile râului *Moldova* la confluenţa acestuia cu râul *Suha*, între oraşele *Gura Humorului* şi *Fălticeni*. *Cornu Luncii* apare în documente în 1777, în ciuda faptului că în jur se află sate cu o existenţă mai îndelungată (*Băişeşti, Mălini, Boteşti, Rădăşeni, Baia, Sasca Mare*). Comuna este formată din satele:*Băişeşti, Brăieşti, Dumbrava, Păiseni, Sasca Mare, Sasca Mică, Sasca Nouă, Şinca.*

Teritoriul actualului sat a fost despărţit, o parte în Austria, cunoscut sub denumirea de *Stănileşti* şi o parte în *Moldova*, mai târziu *România*, sub denumirea de *Cornu Luncii*. Această despărţire a durat din 1775 până în 1918. În urma discuţiilor purtate de reprezentanţii *Austriei* şi ai *Porţii*, din 1777 apare şi numele localităţii *Cornu Luncii* [Niculăiasa, 1979:119]. Denumirea de *Stănileşti* apare într-un document austriac cu un an înainte (1776) care ne informează că *Stănileştii* era *silişte*[1], parte în Bucovina, parte în ţinutul Sucevei din Moldova. Anul 1943 este momentul când cele două sate s-au unit definitiv, formând o singură localitate numită *Cornu Luncii*. Oiconimul *Stănileşti* provine de la antroponimul *Stănilă*, fost proprietar al moşii, format cu ajutorul sufixului *–eşti*. Numele satului *Cornu Luncii* provine de la faptul că localitatea este aşezată pe o parte a unei lunci întinse, sub forma unui corn.

[1] Silişte = *loc în care a fost un sat sau pe care era aşezat un sat, loc necultivat, bun pentru cultura cerealelor, păşune.*

BDD-A26602 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:07 UTC)

Dealul Boului – loc situat la hotarul comunelor Sasca şi Baia.

Toponim compus (geomorfonim), format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi substantivul articulat enclitic în G. *boului*.

E. Petrovici susţine că toponimul este creat de români [Petrovici, 1957:23-46].

*Dealu**l***< v. sl. *dĕlŭ* (CIH, II, 92; CAN, 385; Scriban, 393), sl. *dĕlŭ* (DM, 317), sl. *dĕlŭ* „formă de relief cu înălţimee de până la 1000 m, înfăţişare convexă şi care domină prin versanţii povârniţi, albiile, văile sau vatra depresiunilor" (cf. DGF, 121), „formă de relief pozitivă care se prezintă ca o ridicătură a scoarţei pământului (cu o altitudine între 200 – 800 m), dominată de versanţi, mai mică decât muntele şi mai mare decât colina, rezultată în urma unor mişcări de înălţare sau prin fragmentarea podişurilor joase" (DEXI, 510).

Dealul Burduhosul – deal situat între satele *Dumbrava* şi *Brădăţel*.

Toponim compus (geomorfonim), format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealul* şi apelativul toponimic *burduhosul*.

Dealul Ciungi – este situat între satele *Păiseni* şi *Mălini*.

Toponim compus (geomorfonim), format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi entopocul *ciungi*, atestat în Moldova sub forma *Ciungu* la 1490 (DER, 44).

A ciungi înseamnă a reteza mâinile cuiva, a curăţa un copac de crengi, a tăia copacii aproape din rădăcină, însă apelativul este utilizat în sens metaforic şi pentru a denumi un deal sau munte cu o culme netedă, fără vârfuri. Numele acestui deal provine de la o pădure care a fost ciungită.

Ciung< it. *cionco*, „butuc, trunchi de copac" întrebuinţat metaforic „arbore cu crengile rupte sau tăiate, zonă în care se găsesc arbori cu vârfurile frânte sau putrede" (MDA, I, 551), „*ciung, -ă, ciungi –e*, adj. (despre copaci) cu crengile rupte sau tăiate" (DM, 150); „copac căruia i s-a tăiat sau căruia îi lipsesc mai toate crengile, arbore pitic nedezvoltat", (CADE, 279); sau din adj. *ciung* „aspectul ridicăturilor de pământ botezate astfel ar semăna cu un om căriua îi lipseşte o mână", (TR, 21); it. *cionco*, (Şăineanu, II, 257); înrudit cu it. *cionco* „mutilat" (Scriban, 291); cf. *cionc* (DLR, t. I, p. II, fsc. 7, 508-509); it. *cionco*, „creastă de deal scurtă, fără piscuri" (DEXI, 368).

G. Giulea a stabilit ca bază a toponimului *ciung* forma preslavă *ciunc*, având ca centru de iradiere it. *cionco*. Această formă a pătruns în spaţiul italian odată cu extinderea limbii latine către orient. În prezent, dacoromâna şi aromâna cunosc varianta *ciung, -ă,* în timp ce pe râul Moldova s-a conservat varianta *ciunc*, un loc de unde pădurea a fost ciungită, defrişată pentru extinderea terenurilor de cultură, a fâneţelor or păşunilor [Giulea, 1983:360].

Dealul Crucii – numele unui ogor mai înalt decât zonele din jur situat în satul Sasca Nouă.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi subst. articulat hotărât enclitic în G., *cruci**i*.**

BDD-A26602 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:07 UTC)

Dealul Curţii – ogor în satul *Brăieşti*.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi subst. în G. *curţii*.

Dealul Faţa Bogăţii – deal situat între satele *Şânca* (comuna *Cornu Luncii*), şi *Bogata* (comuna *Baia*); „deal situat în comuna Sasca, păşunabil” – D.G. al Jud. Suceava – S. Ionescu.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l***, subst. articulat hotărât enclitic *faţa* şi oiconimul în G., *Bogăţii*.

Dealul Fântânii – deal de unde izvorăşte Pârâul Săscuţa, situat în localitatea Sasca Mare.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi subst. în G. *fântânii*.

Dealul Jâdogina – deal situat în localitatea Păiseni. Acest deal a fost proprietatea familiei de evrei Grimberg.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi oiconimul articulat hotărât enclitic *Jâdogina*.

Dealul la Pădureţ – deal situat la hotarul dintre pădurea satului Bogata şi islazul satului Sasca Mare.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi antroponimul *Pădureţ*, precedat de prep. simplă în Ac., *la*.

Dealul la Rusu – deal situat în localitatea Sasca.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi antroponimul *Rusul*, precedat de prep. simplă în Ac., *la*.

Dealul lui Ignat – deal situat pe dreapta Pârâului Săscuţa în localitatea Sasca Mare.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi antroponimul articulat hotărât proclitic *lui**I**gnat*.

Dealul lui Nechita – deal situat pe dreapta *Pârâului Sasca*, aparţinând satului *Păiseni*.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi antroponimul articulat hotărât proclitic *lui**N**echita*.

Dealul lui Nichita – denumire dată unui dâmb de pe malul stâng al *Pârâului Sasca*, în satul *Păiseni*.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi antroponimul articulat hotărât proclitic *lui**N**ichita*.

BDD-A26602 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:07 UTC)

Dealul Mieluşoaia – deal situat lângă Pârâul Sasca şi Râul Suha Mare. Legenda spune că numele îi vine de la mielul şi oaia care s-au pierdut prin pădurile din apropiere.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi apelativul toponimic articulat hotărât enclitic *Mieluşoaia*.

Dealul Porcului – platou înalt situat între satele Dumbrava şi Brădăţel. Denumirea vine de la crescătoriile de proci, care erau hrăniţi cu ghindă şi jir.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi subst. în G. *porcului*.

Dealul Pritoc – deal despădurit pe stânga *Pârâului Şânca*, mai sus de humărie. Este situat între satele *Şânca* şi *Sasca Mare*.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic dealul şi derivatul regresiv din *pritoci,pritoc*.

Pritoci<bg. *pretoča*, sb. *pretočiti* (DEX, 877); „vb. IV tranz., a turna vinul dintr-un butoi în altul, după fermentaţie, pentru a-l limpezi (prin separarea de drojdia care s-a lăsat la fund); p. gener. a turna un lichid dintr-un vas în altul”.

Dealul Stânii – deal situat între izvoarele Pârâului Negru şi izvoarele Pârâului Cracul Stânii, în localitatea Cornu Luncii.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi apelativul toponimic articulat hotărât enclitic în G. *stânii*.

Dealul Surd – deal situat în localitatea Sasca. Numele îi vine de la lipsa ecoului, dar bătrânii atribuie numele unui om surd care a locuit pe acest deal [Iureniuc, 2008:26].

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi determ. adj. *surd*.

Dealul Şâncei – situat deasupra satului *Şinca*.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi oiconimul articulat hotărât enclitic *Şâncei*.

Dealul Şântaga – deal situat la hotarul comunelor *Cornu Luncii* şi *Baia*.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi apelativul toponimic *Şântaga*.

Dealul Ţăgii – deal situat în satul Sasca Mare.

Toponim compus (geomorfonim) format din entopicul articulat hotărât enclitic *dealu**l*** şi apelativul toponimic articulat hotărât enclitic, în G., *ţăg**ii***.

BDD-A26602 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:07 UTC)

BIBLIOGRAFIE

I. Lucrări de referinţă (atlase, dicţionare, hărţi)

Ancheta Toponimică, 1978. Iaşi, Institutul de Lingvistică, Istorie Literară şi Folclor din Iaşi.

Anuar de lingvistică şi istorie literară, 1950 şi urm. Iaşi, Academia Română, Filiala Iaşi.

Ancheta dialectală ca formă de comunicare, 1997. de Stelian Dumistrăcel, în colaborare cu Doina Hreapcă şi Ion-Horia Bîrleanu, Editura Academiei Române, Iaşi.

Dicţionarul limbii române (sub redacţia lui Sextil Puşcariu), 1913-1941. Bucureşti, Academia Română.

Şăineanu, Lazar, 1925. *Dicţionar universal al limbii române*, ediţia a VI-a, Craiova.

Tezaurul toponimic al României. Moldova, 2005. vol. I, partea a IV-a, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, Iaşi.

II. Volume

Bîrleanu, Ion-Horia, 1987. *Particularităţi fonetice şi lexicale reflectate în antroponimia din Valea Şomuzului Mare (jud. Suceava)*, în „Studii de onomastică”, vol. IV, Cluj-Napoca.

Bîrleanu, Ion-Horia, 1998. *Emigrări ardeleneşti la est de Carpaţi. Consecinţe lingvistice*, Iaşi, Editura Sedcom Libris.

Bîrleanu, Ion-Horia, 1999. 2000. *Graiurile din Valea Şomuzului Mare*, *vol. I, Formarea numelor de sate*, Iaşi, Editura Sedcom Libris; *vol. II, Fonetica*, Iaşi, Editura Sedcom Libris.

Candrea, I. A., 1930-1931. *Probleme de toponimie* (curs), Bucureşti.

Draganu, Nicolae, 1933. *Românii din veacurile IX-XIV pe baza toponimiei şi onomasticii*, Bucureşti.

Frăţilă, Vasile, 1999. *Studii lingvistice*, Timişoara, Editura Excelsior.

Frăţilă, Vasile, 2002. *Studii de toponimie şi dialectologie*, Timişoara, Editura Excelsior.

Gheţie, Ion, 1975. *Baza dialectală a limbii române*, Bucureşti.

Ghibănescu, Ghe., 1906. *Surete şi izvoade*, Iaşi, vol. I.

Goangă, N. Z., Gănescu, Ilie, 1912. *Indicatorul analitic şi alfabetic al comunelor şi plăşilor din România*, Bucureşti.

Graur, Al., 1963. *Etimologii româneşti*, Bucureşti, Editura Academiei.

Graur, Al., 1965. *Nume de persoană*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică.

Grămadă, Nicolae, 1996. *Toponimia minoră a Bucovinei*, îngrijirea ediţiei, studiul introductiv, bibliografia, notele şi indicele: Ion Popescu-Sireteanu, introducere de D. Vatamaniuc, vol. I-II, Bucureşti, Editura Anima.

Iacobescu, Mihai, 1995. *Din istoria Bucovinei*, vol. I, Bucureşti, Editura Academiei Române.

Iordan, Iorgu, 1952. *Nume de locuri româneşti în Republica Populară Română*, vol. I, Bucureşti, Editura Academiei Republicii Populare Române.

Iordan, Iorgu, 1963. *Toponimia românească*, Bucureşti, Editura Academiei Republicii Populare Române.

Iorga, Nicolae, 1936-1939. *Istoria Românilor*, I-X, Bucureşti.

Iosep, Ioan, *Toponomastică geografică*, Metodologie şi lucrări practice (curs).

Isac, Virginia, 1989. *Catalog de documente din Arhivele Statului Iaşi*, Moldova, vol. I (1395-1595), Bucureşti.

Iureniuc, Ioan, 2008. *Dicţionarul Toponimic al comunei Cornu Luncii*.

Loşonţi, Dumitru, 2001. *Soluţii şi sugestii etimologice*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic.

Matei, D. Mircea, Emandi, Emil I., 1982.*Habitatul medieval rural din valea Moldovei şi din bazinul Şomuzului Mare*, Secolele XI-XVII, Bucureşti.

Moise, Ioan, 1994. *Studii de onomastică*, Piteşti, Editura Tehnică „Tip-Naşte”.

BDD-A26602 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:07 UTC)

Moldovanu, Dragoş, ş. a., 1991. 1992. *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, Vol. I, vol. II, Bucureşti.
Neruţi, Ecaterina, 1984. *Satul moldovenesc în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Contribuţii demografice*, Iaşi, Universitatea „Al. I. Cuza".
Nicolae, Ion, 2006. *Toponimie geografică*, Bucureşti, Editura Meronia.
Niculăiasa, A., Niculăiasa, M., 1979. *Din istoricul comunelor Rădăşeni şi Horodniceni*, Ed. Litera, Bucureşti.
Niculăiasa, Ana, Niculăiasa, Mihai, 1976. *Istoria localităţilor din zona sud-estică a judeţului Suceava în date şi cifre*, Editura Litera, Bucureşti.
Pascu, G., 1916. *Sufixele româneşti*, Bucureşti, Ediţiunea Academiei Române.
Pătruţ, Ioan, 1984. *Nume de persoane şi nume de locuri româneşti*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.
Pătruţ, Ioan, 1980. *Onomastica românească*, Bucureşti.
Puşcariu, Sextil, 1940. 1959. *Limba română, vol. I, Privire generală*, Bucureşti, Fundaţia Regală pentru Literatură şi Artă; *vol. II, Rostirea*, Bucureşti.
Russu, I.I, 1981. *Etnogeneza românilor*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.

BDD-A26602 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.25 (2026-09-15 08:21:07 UTC)